

УДК 378.091.27

DOI 10.11603/me.2414-5998.2018.2.8977

I. Є. Булах

ДО “Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки “Медицина” і “Фармація” при Міністерстві охорони здоров’я України”

ПОСПІШАЄМО РОЗУМНО

I. Ye. Bulakh

Testing Center of Specialists’ Professional Competence with Higher Education in Training Program “Medicine” and “Pharmacy” under the Ministry of Public Health of Ukraine

MAKE HASTE INTELLIGENTLY

Мета роботи – висвітлення передумов для запровадження єдиного державного кваліфікаційного іспиту як складової частини реформування медичної галузі та вищої медичної освіти зокрема.

Основна частина. Атестація здобувачів ступеня вищої освіти “магістр” за спеціальностями галузі знань 22 “Охорона здоров’я” здійснюватиметься у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту, який складається з таких компонентів, як: інтегрований тестовий іспит “Крок”, об’єктивний структурований практичний (клінічний) іспит, міжнародний іспит з основ медицини, іспит з англійської мови професійного спрямування. Основними принципами складання єдиного державного комплексного іспиту є: об’єктивність, прозорість і публічність, незалежність, нетерпимість до проявів корупції та хабарництва, інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір, обов’язковість.

Висновок. Запровадження єдиного державного кваліфікаційного іспиту дозволить провести комплексну оцінку знань та вмінь випускників.

Ключові слова: медична освіта; міжнародний іспит (IFOM); Центр тестування; єдиний державний кваліфікаційний іспит.

The aim of the work – covering the background for introduction of national qualification examination as a part of healthcare industry reforming and higher medical education in particular.

The main body. The attestation of the applicants for Master Degree in specialties of department of knowledge “22 Healthcare Service” will be carried out in the form of national qualification examination, which consists of the following components: integrated test examination “KROK”, objective structured practical (clinical) examination, international examination on elementary medicine, examination on professionally oriented English. The attestation may also be conducted in other forms defined by the higher education standard. The main principles of compiling a national qualification examination are: objectivity, transparency and publicity, independence, antipathy toward corruption and bribery, integration into international educational and scientific space, obligingness.

Conclusion. Thus, the introduction of national qualification examination will allow taking full assessment of graduates’ knowledge and skills.

Key words: medical education; international examination (IFOM); Testing Center; national qualification examination.

Вступ. 28 березня 2018 року на засіданні Кабінету Міністрів України було прийнято Постанову “Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня магістра за спеціальностями галузі знань “Охорона здоров’я”. Для реалізації необхідно визначити основні етапи розробки та запровадження єдиного державного кваліфікаційного іспиту. Останнє вимагає прийняття ряду нормативних актів та проведення організаційно-методичних заходів.

Мета роботи – висвітлення передумов для запровадження єдиного державного кваліфікаційного іспиту як складової частини реформування медичної галузі та вищої медичної освіти зокрема.

Основна частина. Міністерство охорони здоров’я України започаткувало суттєві зміни у формі та методах контролю якості підготовки кадрів для галузі, особливо підготовки майбутніх лікарів. На реалізацію Закону України “Про вищу освіту” [1] розроблена і затверджена Постанова КМУ про єдиний державний кваліфікаційний іспит для здобувачів освітнього рівня “магістр”.

Цей іспит включає декілька компонентів: інтегрований іспит “Крок 1” і “Крок 2”, англійську мову професійного спрямування, а також міжнародний іспит (IFOM) і об’єктивний структурований практичний (клінічний) іспит (ОСП(К)І) – для лікарських спеціальностей [2]. Запровадження почнеться з 2019 року для студентів, які вступили до

© I. Є. Булах

закладів вищої освіти у 2016/2017 навчальному році, і буде здійснюватися поступово.

Напрямок і зміст змін контролю якості підготовки, який розробив Центр тестування і почав планувати організаційно-методичні заходи по його поступовому втіленню, наведений у додатку.

Як фахівець з питань педагогічного оцінювання чітко усвідомлюю, що “оцінювання – двигун навчання”. Результати оцінювання, як рентген або лакмусовий папірець, дають можливість діагностувати стан та рівень підготовки, виявити недоліки у навчальному процесі. Але це лише засіб. Мета змін

в освіті не може обмежуватися лише оцінюванням і констатацією проблем. Очікуваний результат, що інтерни не змогли відповісти на питання типу USMLE, а студенти-стоматологи – на питання з професійної іноземної мови, є лише констатацією. Зміни мають торкнутися усієї системи медичної освіти і здійснюватися поступово із дотриманням принципів дидактики. Так, запровадженню ліцензійних іспитів передували трирічний педагогічний експеримент, упродовж якого відбувалися наради ректорів, проректорів, начальників навчальних відділів і понад 50 семінарів-тренінгів для викладачів.

Додаток

Оцінювання - двигун навчання
Горизонт 2023. Напрямок та зміст змін

		Крок 1+ англ.м.проф.спр.	Крок 2	IFOM	ОСП(К)І		
Спеціальність	Компоненти ЄДКІ	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		Технологія	Технологія	Технологія	Технологія	Технологія	Технологія
Стоматологія	Крок 1	Оновлення мети, структури Експертиза банку ТЗ	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Англійська мова професійного спрямування	Визначення мети та структури, критерію "склав" Створення бази ТЗ	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Крок 2		Експертиза банку ТЗ Оновлення мети, структури до нових стандартів	Доповнення банку ТЗ з актуальних питань	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	ОСП(К)І				Проведення іспиту ЗВО	Проведення іспиту ЗВО	Проведення іспиту ЗВО
Медицина	Крок 1	Оновлення мети, структури Експертиза банку ТЗ	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Англійська мова професійного спрямування	Визначення мети та структури, критерію "склав" Створення бази ТЗ	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	IFOM BSE	Визначення критерію "склав"	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Крок 2			Експертиза банку ТЗ Оновлення мети, структури до нових стандартів	Доповнення банку ТЗ з актуальних питань	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	IFOM CSE				Визначення критерію "склав"	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	ОСП(К)І					Проведення іспиту ЗВО	Проведення іспиту ЗВО
Педіатрія	Крок 1. Медицина			Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Англійська мова професійного спрямування			Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	IFOM BSE			Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Крок 2. Педіатрія				Визначення мети та структури, критерію "склав" Формування бази ТЗ		Проведення іспиту
	IFOM CSE						Проведення іспиту
	ОСП(К)І						Проведення іспиту ЗВО

Продовження додатка

Фармація	Крок 1	Оновлення мети, структури Експертиза банку ТЗ	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Англійська мова професійного спрямування	Визначення мети та структури, критерію "склав" Створення бази ТЗ	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Крок 2		Експертиза банку ТЗ Оновлення мети, структури до нових стандартів	Доповнення банку ТЗ з актуальних питань	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
Медична психологія	Крок 1	Оновлення мети, структури Експертиза банку ТЗ	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Англійська мова професійного спрямування	Визначення мети та структури, критерію "склав" Створення бази ТЗ	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту
	Крок 2		Експертиза банку ТЗ Оновлення мети, структури до нових стандартів	Доповнення банку ТЗ з актуальних питань	Проведення іспиту	Проведення іспиту	Проведення іспиту

Для спеціальностей “Медсестринство”, “Технології медичної діагностики та лікування” та “Громадське здоров’я” ЄДКІ включає інтегрований іспит “Крок 2”, а для спеціальності “Фізична терапія, ерготерапія” – інтегрований іспит “Крок 2” та ОСП(К).

Етапи роботи ЄДКІ для цих спеціальностей: створення робочих груп; формування мети та структури іспиту; наповнення банку; пробне тестування; визначення критерію “склав”.

Сьогодні час прискорюється, але принципи дидактики і її закони залишаються. І робити категоричні висновки з перших результатів зарано. Так, за рівнем ВВП можна сказати, що наша країна Україна слабка, а по темпах змін відходу від тоталітарного режиму, які у нас відбулися за одне покоління, – ми сильні. Наші університети в порівнянні із багатьма західними не посідають високі рейтингові місця, але в медичних університетах сьогодні навчаються дві третини від усіх іноземних студентів в Україні і переважно англійською мовою. Центр тестування, створений у 1999 році, безумовно не такий потужний, як NBME, створений у США у 1915 році. Але всесвітньою конференцією з медичної освіти український Центр тестування визнаний унікальним для країн Східної Європи. А за результатами проведення у травні 2017 року першого пробного іспиту IFOM в Україні для майже 3000 студентів, який став наймасштабнішим проектом NBME за кордоном, отримав високу оцінку від керівництва NBME.

Але змін лише в оцінюванні зовсім не достатньо для досягнення головної мети. А метою має бути – підняття конкурентоспроможності медичної освіти України, покращуючи якість підготовки медичних кадрів. Досягнути цієї мети можна лише шляхом реформування змісту навчання і форм оцінювання та морально-етичних норм поведінки усіх учасників навчального процесу. Зміни мають торкнутися

усіх: студентів і викладачів, адміністрацій навчальних закладів і самого навчального процесу, Центру тестування, Центрального методичного кабінету, Центру міжнародних програм і безумовно сектору освіти Міністерства охорони здоров’я України, який ініціював ці зміни і який має розробити нормативну базу для їх втілення.

Що стосується Центру тестування, то у 2017 році провідними фахівцями NBME проведена експертиза технології створення національного банку тестових завдань і методика оцінки їхньої якості визнана такою, що відповідає міжнародним вимогам, а ідея відкритого конкурсного on-line формування на добровільних засадах комітетів фахових експертів – як прогресивна. І такий відбір був здійснений Центром тестування у 2017/2018 навчальному році. Саме з цими експертами ми почали створювати нові тести. Крім того, разом із NBME започатковано проведення складання IFOM Clinical Sciences англійською мовою у web-форматі. У цьому тестуванні взяли участь 156 іноземних і українських студентів. З наступного навчального року планується проводити іспит IFOM Clinical Sciences у цьому ж форматі також і українською мовою.

Висновок. Таким чином, запровадження єдиного державного кваліфікаційного іспиту дозволить провести комплексну оцінку знань та вмінь випускників.

Список літератури

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 року № 1556-VII. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

References

1. Zakon Ukrainy Pro vyshchu osvitu vid 01.07.2014 №1556-VII [Law of Ukraine on higher education from July 1, 2014 No. 1556-VII]. – Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].

2. Реформа медичної освіти: що зміниться для студентів та лікарів. – Режим доступу : <http://moz.gov.ua/article/reform-plan/reforma-medichnoi-osviti-scho-zminitsja-dlja-studentiv-ta-likariv->.

2. Reforma medichnoi osvity: shcho zminytsia dlia studentiv ta likariv / [Medical education reform: what will change for students and doctors]. – Retrieved from: <http://moz.gov.ua/article/reform-plan/reforma-medichnoi-osviti-scho-zminitsja-dlja-studentiv-ta-likariv-> [in Ukrainian].

Отримано 05.04.18

Електронна адреса для листування: admin@testcentr.org.ua